УДК 747:725\728

О. В. Кащенко,
к.т.н.,
І. О. Кузнецова,
д.мистецтвознавства,
О. В. Гримановська
ст. гр. ОМ 51
архітектурного факультету
Київського національного університету будівництва та архітектури

ЗАСОБИ ВІДОБРАЖЕННЯ ВПЛИВУ ЛАНДШАФТУ НА СУЧАСНИЙ ІНТЕР`ЄР

Анотація: в статті розглядаються основні засоби впливу ландшафту на сучасний інтер‘є: рельєфні, водяні, рослинні, повітряні.

Ключові слова: ландшафтні композиції, інтер‘єр, засоби відображення впливу, геопластика.

Постановка проблеми. Останні роки суспільство знаходиться у вирі змін, який все більше набирає обертів. Темп еволюції за час історії людства став у багато разів швидшим. Технічний розвиток змінює образ життя та картину світу для людей. Під впливом урбанізації втрачається зв'язок з оточуючою природою в створюваних об‘єктах дизайна. Ще Демокріт відзначив у своїх працях вплив навколишнього середовища на людину і залежність живого від кліматичних умов [1].

Під впливом нових соціальних умов і матеріальних можливостей виникає необхідність у створені дизайну інтер’єру, який би допоміг людям відчувати себе комфортно та гармонійно в час розвитку техніки, науково-технічного процесу та не втратити зв'язок з природою і навколишнім середовищем. В час швидких темпів розвитку технічного прогресу архітектори та дизайнери мають змогу реалізувати самі незвичні рішення, тому актуальним є дослідження даної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Радянський письменник Л.М.Леонов писав: «Природа представляет самую древнюю в мире лабораторию с постоянной выставкой инженерных, архитектурных и прочих решений…» [2, С.5]. Природа з давнини є об’єктом досліджень з різних напрямків. До найбільш відомих авторів її будівельних принципів зазвичай відносять Демокрита, Галілео Галілея, Р.Гука, Ф.Л.Райта, І.В.Жолтовського [7].

Серед наукових робіт багато досліджень присвячено архітектурі, ландшафтному дизайну окремо, але зовсім мало досліджені на професійному рівні засоби відображення впливу ландшафту на дизайн сучасного інтер'єру.

Основні фактори, що впливають на формування об'єктів ландшафтного дизайну, дослідила Крижанівська Н.Я., яка надала рекомендації щодо створення малих садів, в тому числі зимових садів та садів на дахах [3]. Ландшафтний компонент в структурі ділового центра висвітлений у науковій роботі Лазаревої М.В. [5]. Корисні для вивчення цієї проблематики є монографії Ю. С. Лєбєдєва, В. І. Рабиновича «Архітектурна біоніка» [5]. В.Є.Михайленко, О.В.Кащенко дослідили вплив природніх форм на моделювання архітектурних та дизайнерських об'єктів [6].

Мета - визначити засоби відображення впливу ландшафта на формування сучасного інтер'єру.

Основна частина. На сьогоднішній день формування інтер'єрних просторів з використанням різноманітних мікроландшафтних фрагментів зумовлене бажанням почувати себе комфортно в час тотальної урбанізації міського середовища, розвитку техніки та науково-технічного процесу. Тому в сучасних інтер'єрах досить часто можна побачити елементи природного середовища**.** В результаті зближення ландшафту з архітектурою виникли нові науки: ландшафтний дизайн, біо-, фіто-, еко- та флорадизайн. Використовуючи різні засоби та прийоми творчої діяльності для створення будь-якого типу архітектурного середовища, можна зробити його особливим та гуманістичним. Однак головним видом діяльності буде ландшафтний дизайн, так як основною його метою є органічне злиття архітектури та інтер'єру з ландшафтом.

Ландшафтні компоненти урбанізованого середовища умовно можна поділити на чотири основні групи: образне відтворення ландшафту в інтер'єрі (колір, світло, інсталяції, візуально-зображувальне, середовищні та чуттєві явища), водні пристрої (фонтани, каскади, басейни, водяні стіни та ін.), рослинність (дерева, кущі та квіти, композиції із каменів та квітів, вертикальне та горизонтальне озеленення), геопластика (макрорельєф, мікрорельєф). Тобто, розроблений загальний поділ засобів ландшафтного дизайну, які можна використовувати в інтер'єрах різного призначення: виробничих, житлових, рекреаційних, допоміжних (вестибюлі, сходові майданчики і т.д.). Але, перш ніж відтворювати елементи ландшафту в інтер'єрі, потрібно враховувати як естетичний, так і екологічний фактори. Екологічний фактор включає в себе інженерно-технічне і ландшафтно-архітектурне направлення. Дизайнер-архітектор повинен проаналізувати особливості простору, гармонійно організувати об'єми і простір в залежності від функціонального призначення в цілісну систему.

Завдяки спостереженням за поєднанням кольорів у природі та їх функціональним значенням виникла наука колористика. В образах природи колір має такі функції як приваблювальна, попереджувальна, маскувальна. Знаючи закони та способи використання кольорів можна створити інтер‘єр, в якому за допомогою кольоросприйняття, підсилюватиметься функціональне призначення простору. Вдало поєднавши кольори в інтер‘єрі можна створити атмосферу зовсім віддалену від екстер‘єру. Так, наприклад, поєднання жовтого та блакитного відтворить морську атмосферу, а жовто-зелений колір відтворить атмосферу лісу. Згадуючи колір, не можна забувати про світло, адже саме завдяки ньому людське око бачить все навколо. Створюючи природно-штучне середовище архітектор-дизайнер повинен враховувати порядок сприйняття людиною спочатку світлових характеристик, а вже потім колористичних та геометричних особливостей предметів інтер‘єра. Світловий дизайн- це напрямок в дизайні, який має три основні функції: естетичне сприйняття, ергономічність та енергоефективність. На сьогоднішній день дизайну світла приділяється велика увага, адже завдяки йому можна створювати необхідний настрій в приміщені, візуально змінювати розміри, акцентувати увагу на певних об‘єктах, а також підкреслювати геопластику й особливості інтер‘єра або приховати певні недоліки в приміщені.

Використання кольорового тла природи в інтер‘єрі допоможе гармонізувати візуальне сприйняття простору. Внаслідок психологічного зв‘язку населення з навколишнім середовищем, різні народи мають різні колористичні уподобання, тобто, в залежності від ландшафту інтер‘єр житла в горах відрізнятиметься від інтер‘єру на рівнинах або біля моря.

Виникнення нових наук флора- і фітодизайн спровокувало бажання людей бути в оточені рослин, які органічно та естетично об‘єднаються з предметним світом в будь-якому архітектурному середовищі. В інтер‘єрі натуральні рослини виконують не тільки естетичні, але і санітарно-гігієнічні (за рахунок фітонцидної активності дезінфікують повітря, сприяють його іонізації та зволоженню) та композиційні (організація простору) функції. Фітоергономіка– сфера діяльності, яка вивчає особливості створення комфортних умов в інтер‘єрі за допомогою правильного використання та розміщення рослин. Флорадизайн поділяється на: ікебана, бонсай, колажі. Ще одне штучно сформоване середовище, яке продовжує час перебування на природі, – це зимовий сад. Для його створення використовують різні засоби фіто-, флора-, ландшафтного дизайну. Французький дизайнер-натураліст Патрік Бланк винайшов систему біологічного декору під назвою «вертикальні сади», яка дозволяє створювати різні композиції із рослин на вертикальних поверхнях, що дуже зручно в урбанізованому середовищі де цінується кожен вільний клаптик

землі [8]. При розміщенні рослин в інтер‘єрах потрібно враховувати масштабність композиції.

для відтворення ландшафту в інтер‘єрі використовують квіткові композиції. Вони поділяються на: ландшафтні та регулярні. Завдяки сучасним технологіям, будь-який із перерахованих видів квіткового оформлення можна використати навіть в інтер‘єрі, куди не попадає сонячне проміння (завдяки використанню світлодіодних фітоламп). Так, наприклад, дизайнер Antonio Di Oronzo [11] створив «зелений» інтер'єр нічного клубу Greenhouse в Нью-Йорку, використовуючи вічнозелений самшит, мох та спеціальне освітлення (рис.2). Зі стелі звисають 40-міліметрові кристали, які вібрують на музику і відбивають зелені лазери та світлодіоди. За допомогою інсталяції виникає відчуття, що зі стелі (неба) падають краплі води, підкреслюючи раптовий характер природи. Таким чином, відтворити воду або навіть атмосферні опади в інтер‘єрі можна за допомогою грамотного використання скла та освітлення.

Аква-дизайн є сучасним напрямком в дизайні інтер‘єрів, який спрямований на використання в оформленні інтер‘єрів приміщень декоративних водних композицій, частиною яких є вода. Використання водних пристроїв в ландшафтних композиціях має не лише естетичну функцію, але впливає на мікроклімат та екологію в інтер‘єрі. Водні пристрої поділяються на динамічні (джерело, струмок, каскад, фонтан, водоспад) та статичні (декоративний басейн). Рухомі потоки бувають: поточні (джерела, струмки, ріки); падаючі (каскади, водоспади); ті, що б‘ють угору (фонтани).

За допомогою сучасних технологій можна створити будь-який рельєф в інтер‘єрі. Рельєф, особливо геопластика, як засіб відображення впливу ландшафту на дизайн інтер‘єру, виконує такі функції: захисну та просторово-організуючу. Існують різні форми просторово-організуючої функції: земляні вали, пагорби, насипи і та ін. Використання будь-якої форми дає можливість сформувати частину соціального простору для певного виду діяльності.

Так, наприклад, у штаб-квартирі рекламного агентство TBWA\HAKUHODO [8] зону відпочинку дизайнери створили за допомогою штучного килимового покриття,що імітує натуральний газон. Таким способом була гармонійно відокремлена функціональна зона і не втратився зв‘язок з природою (рис.1).

Порівнявши дизайн інтер‘єру бібліотеки в м.Веннесла в Норвегії (проект норвезьких архітекторів зі студії Helen & Hard [10]) із ландшафтом рисових терас у В‘єтнамі можна побачити, як геопластика ландшафта проникла в об‘ємно-просторове вирішення дизайну та архітектури приміщення. Екстер’єр та інтер’єр бібліотеки визначає ребриста поверхня будівлі. Усередині головний

зал ніби оперезаний 27 дерев‘яними балками, які на стелі виконують функцію ламп, а потім по стінах плавно перетікають в книжкові стелажі з лавами. За допомогою обробки фото авторами статті в програмі Photoshop прослідковується подібність геопластики рисових терас та архітектурного вирішення бібліотеки (рис.2).

Рис.1.Штаб-квартира рекламного агентства TBWA\HAKUHODO,Токіо

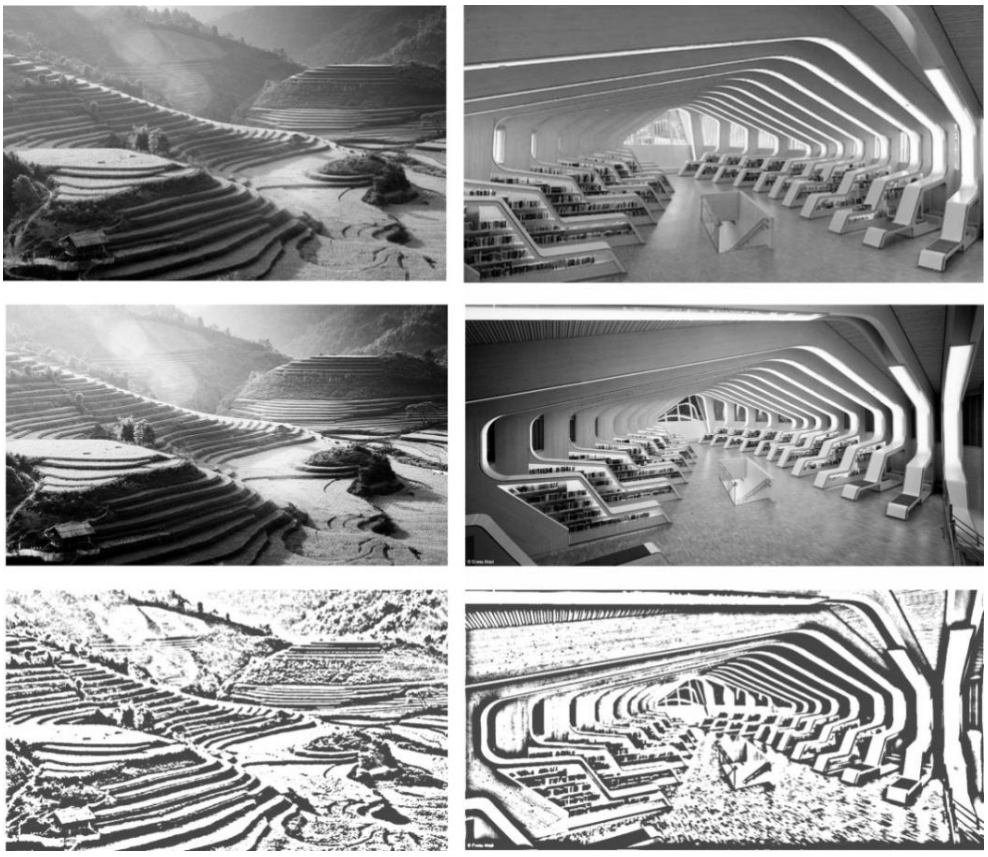

Рис.2 Вплив геопластики терас на формування інтер‘єру бібліотеки

Рельєф морського пляжу о. Мальдіви можна відобразити в інтер‘рі за допомогою сучасних об‘ємних настінних 3Dпанелей від Degesso (рис.3).

Рис.3 Відтворення рельєфа морського пляжу в інтер‘єрі за допомогою 3Dпанелей

Такі панелі окрім функціонального призначення (тепло- та звукоізоляція, декорування) допоможуть не втратити зв'язок з природою навіть в урбанізованому середовищі.

Винайдення нових матеріалів, технологій та використання досвіду попередників дають змогу дизайнерам та архітекторам втілювати в життя самі незвичні ідеї.

Висновки. Для створення інтер‘єру, який би компенсував дефіцит природного оточення, використовують такі засоби: «вертикальні» сади; зимові сади, різні водяні пристрої; штучні покриття, що імітують натуральні, геопластику, колір, графіку, рельєф, освітлення та інші.

Перспективи наукової роботи полягають у дослідженні методів відтворення елементів ландшафта в сучасному інтер‘єрі.

Список використаних джерел

1. Дворецька Г.В**.** Соціологія праці/ Г.В.Дворецька - К.: КНЕУ, 2001. - 244с.
2. Дормидонтова В.В. История садово-парковых стилей / В. В. Дормидонтова - М.: Архитектура-С, 2004.- 208 с.
3. Крижанівська Н. Я. Основи ландшафтного дизайну / Н. Я. Крижанівська- К.: Ліра-К, 2009. – 218 с.
4. Лазарева М.В. Ландшафтный компонент в структуре делового центра: Дис... кандидата арх..: 18.00.04 / Московський архітектурный інститут**.** – М., 2008. - 173 с.
5. Лебедев Ю.С., РабиновичВ.И., Положай Е.Д. и др. Архитектурная бионика — М.: Стройиздат, 1990 г. — 269с.
6. Михайленко В.Є., Кащенко О.В. Основи біодизайну: Навч.посібник.- К.:Каравела,2011.- С.110-113.
7. Вивчення форм природи - важлива складова професійної підготовки дизайнера/ А. Олексієнко, В. Северин // Вісник ХДАДМ. - Харьків: ХДАДМ,2008.- №6 - С.62-65.
8. «Vertical Garden» - www.verticalgardenpatrickblanc.com
9. Architecture company- «Klein Dytham Architecture»- http://klein-dytham.com/interior/tbwa-hakuhodo/
10. Design company «Helen & Hard»- http://www.hha.no
11. Bluarch Architecture- http://www.bluarch.com

Аннотация

В статье рассматриваются основные средства влияния ландшафта на современный интерьер: рельефные, водяные, растительные, воздушные.

Ключевые слова: ландшафтные композиции, интерьер, средства отображения влияния, геопластика.

Annotation

In the article the fixed assets of influence of landscape are examined on a modern interior: relief, aquatic, plants, air.

Keywords: landscape compositions, interior, drawing of influence tools, geoplastika.

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ АРХІТЕКТУРИ ТА МІСТОБУДУВАННЯ

Науково-технічний збірник

Заснований в 1997

Випуск № 33

Київ КНУБА 2013

УДК 711.11; 711.112

Сучасні проблеми архітектури та містобудування: Наук.-техн. збірник / Відпов. ред. М.М. Дьомін. – К., КНУБА, 2013. – Вип. 33. –492с. Українською та російською мовами.

В збірнику висвітлюються актуальні проблеми досліджень у галузі архітектури та містобудування, теорії та історії архітектури, реконструкції існуючої забудови.

Розрахований на працівників науково-дослідних і проектних організацій, викладачів вищих навчальних закладів.

Современные проблемы архитектуры и градостроительство: Науч.-техн. сборник / Ответ. ред. Н.Н. Демин. – К., КНУБА, 2013. – Вып. 33. – 492 с. На украинском и русском языках.

В сборнике освещаются актуальные проблемы исследований в области архитектуры и градостроительства, теории и истории архитектуры, реконструкции существующей застройки.

Рассчитан на работников научно-исследовательских и проектных организаций, преподавателей высших учебных заведений.

Відповідальний редактор – член-кореспондент АМ України, доктор архітектури, професор М.М. Дьомін.

Редакційна колегія: доктор технічних наук, професор Габрель М.М.; кандидат технічних наук, профессор Товбич В.В. (заступник відповідального редактора); доктор технічних наук, професор Клюшниченко Є.Є.; доктор архітектури, професор Лаврик Г.І.; доктор архітектури, професор Мардер А.П.; доктор технічних наук, професор Михайленко В.Є.; доктор географічних наук, професор Нудельман В.І.; доктор архітектури, професор Панченко Т.Ф. доктор технічних наук, професор Підгорний О.Л.; доктор технічних наук, професор Плоский В.О.; доктор технічних наук, професор Самойлович В.В.; доктор технічних наук, професор Сергейчук О.В.; доктор архітектури, професор Слєпцов О.С.; доктор архітектури, професор Ковальський Л.М.; доктор архітектури, професор Куцевич В.В.; кандидат архітектури, доцент Левченко О.В. (відповідальний секретар); доктор архітектури, професор Фільваров Г.И.; доктор архітектури, професор Тімохін В.О. (заступник відповідального редактора); доцент Чередніченко П.П. (заступник відповідального секретаря); дійсний член АМ України, доктор технічних наук, професор Яковлєв М.І.

Рекомендовано до видання вченою радою Київського національного університету будівництва і архітектури, протокол № 18 від 26 червня 2013 р.

На замовних засадах

© Київський національний університет будівництва і архітектури, 2013

У травні 2013 року святкує свій ювілей
ЧЕРКЕС БОГДАН СТЕПАНОВИЧ
доктор архітектури, професор, науковець

Доктор архітектури, проф. Черкес Б.С. – відомий архітектор, науковець і педагог, який зробив вагомий внесок у розвиток архітектури, містобудування і архітектурної освіти в Україні та у підвищення їх наукового рівня.

Черес Б.С. народився 21 травня 1953 р. у с. В. Полюхів Золочівського району Львівської області. Трудову діяльність розпочав в 1969 р. робітником тресту "Львівпромбуд", а після закінчення в 1975 р. Львівського політехнічного інституту працював в Національному університеті "Львівська політехніка", де пройшов трудовий шлях від інженера-архітектора до професора, директора інституту архітектури.

Під керівництвом проф. Черкеса Б.С. захищено і затверджено ВАК України 11 дисертацій кандидата архітектури, випущено понад 200 дипломованих архітекторів. Для проведення чемпіонату Європи з футболу 2012 р. в Україні його випускниками збудовано два (Київ і Львів) із чотирьох стадіонів, аеропорт у Львові, готелі, житлові комплекси і системи обслуговування.

Проф. Черкес Б. С. – засновник наукової школи в області ідентичності архітектури, автор понад 180 наукових праць і архітектурних творів, в тому числі 12-ти монографій, з яких 5 іноземними мовами. Він ініціював у 1995 р. кооперацію із рядом зарубіжних університетів, зокрема з Віденським технічним університетом, згідно з якою впродовж 18 років понад 1000 викладачів і